

دوفصلنامه راهبردهای نوین تربیت معلم

سال چهارم ، شماره ۵، بهار و تابستان ۱۳۹۷، ۱۲۲ - ۸۹

تأثیر استفاده از فعالیت‌های ارتباطی مطابق با برنامه درسی ملی بر انگیزه و یادگیری

حروف الفبای انگلیسی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۷/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۳/۱۲

فرناز ایمانپور^{۱*}

حمیرا نظری^۲

چکیده: پژوهش حاضر در پی یافتن راه‌حلی جهت مرتفع ساختن ضعف یادگیری و انگیزه زبان‌آموزان به هنگام تدریس حروف الفبا از طریق اقدام‌پژوهی برآمده است. نمونه شرکت‌کننده ۱۲ دانش‌آموز پسر پایه هفتم یکی از دبیرستان‌های دوره اول استان خراسان جنوبی بودند.

حروف الفبای درس ۵ با پیروی محض از روند پیشنهادی تدریس این بخش مندرج در کتاب راهنمای معلم تدریس شد. روش تحقیق اتخاذ شده ترکیبی، یا به عبارت دیگر تلفیق کمی-کیفی بود. جهت جمع‌آوری داده‌های مرتبط از سه ابزار چک‌لیست ثبت مشاهدات ناظر از کلاس درس، برگه‌های خودارزیابی تکمیل شده توسط زبان‌آموزان و نمرات آزمون برگزار شده از این بخش درس استفاده شد و پس از حصول نتیجه نه چندان مطلوب به خصوص در بخش مهارت نوشتاری و میزان انگیزه زبان‌آموزان، جای خالی فعالیت‌های ارتباطی و بازی‌های آموزشی منطبق با عناصر پنجگانه برنامه درسی ملی (تعقل، ایمان، علم، عمل و اخلاق) در روند تدریس احساس شد. با استفاده حداکثری از انواع بازی‌های آموزشی، فعالیت‌های تکمیل کار، کارهای گروهی و در نظر گرفتن سایر ویژگی‌های رویکرد ارتباطی و برنامه درسی ملی از قبیل ایجاد توانش ارتباطی، تعامل و همکاری، محیط امن و دلپذیر یادگیری، توجه به تفاوت‌های شخصی دانش‌آموزان در قالب این فعالیت‌ها میزان انگیزه و یادگیری حروف الفبا در زبان‌آموزان بهبود یافت. نتایج آزمون تی وابسته حاکی از تفاوت معنادار آماری بین نمرات حاصل از آزمون درس ۶ در مقایسه با درس ۵ بود. امید است نتایج اقدام‌پژوهی حاضر بتواند راهگشایی برای مؤلفان و دبیران محترم جهت آموزش هر چه مؤثرتر حروف الفبا با استفاده از فعالیت‌های پیشنهادی این پژوهش باشد.

کلیدواژه‌ها: انگیزه، برنامه درسی ملی، فعالیت‌های ارتباطی، یادگیری حروف الفبای انگلیسی

۱. کارشناس ارشد آموزش زبان انگلیسی، دبیر زبان انگلیسی مقطع متوسطه اول استان خراسان جنوبی (نویسنده مسئول)

imanpoor_f@yahoo.com

۲. کارشناس ارشد زبان‌شناسی همگانی، دبیر زبان انگلیسی مقطع متوسطه اول استان خراسان جنوبی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تأثیر استفاده از فعالیت‌های ارتباطی مطابق با برنامه درسی ملی بر ...

نصیب آن‌ها نخواهد شد؛ اما اگر در سطح انگیزشی بالایی به سر برند، عکس حالت فوق اتفاق می‌افتد. اگرچه دو کلمه انگیزه و انگیزش غالباً به صورت مترادف به کار برده می‌شوند؛ با این حال می‌توان انگیزه را دقیق‌تر از انگیزش دانست.

۱-۱- اهداف و اهمیت پژوهش حاضر

می‌توان با اتخاذ راهبردهای متفاوت و استفاده از تقویت‌کننده‌های مؤثر میزان انگیزه و به تبع آن احتمال یادگیری حروف الفبا را افزایش داد. هدف پژوهش حاضر یافتن نقطه ضعف زبان‌آموزان در بخش الفبا، به کار بستن تدابیری جهت رفع آن، افزایش یادگیری الفبا به طور کلی و نیز ارتقای سطح انگیزه زبان‌آموزان است.

۲-۱- پیشینه

۱-۲-۱- پیشینه نظری

طبق سند ملی برنامه درسی، رویکرد آموزش زبان‌های خارجی، رویکرد ارتباطی فعال و خودباورانه است (۱۳۹۱: ۳۸). بنا به عقیده لارسن فریمن (۲۰۰۰)، ریچاردز و راجرز (۲۰۰۱) و ریچاردز (۲۰۰۶) از مهم‌ترین ویژگی‌های رویکرد ارتباطی^۱ می‌توان به موارد زیر اشاره کرد (ترجمه فارسی موارد داده شده نیز به وسیله مؤلفان پژوهش حاضر ارائه شده است):

✓Some of the activities include information gap, jigsaw, task completion, information gathering, information transfer, opinion sharing, reasoning gap and role plays (Richards, 2006).

تعدادی از فعالیت‌های مورد استفاده در این رویکرد شامل خلأ اطلاعاتی، جور کردن قسمت‌های مختلف برای بازسازی یک کل، تکمیل یک کار، جمع‌آوری اطلاعات، انتقال اطلاعات، تشریح عقاید، خلأ استدلالی و ایفای نقش می‌باشد.

✓Use of the authentic materials, like menus, timetables, newspapers, etc.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تأثیر استفاده از فعالیت‌های ارتباطی مطابق با برنامه درسی ملی بر ...

«برنامه درسی ملی از پنج عنصر تشکیل شده که این عناصر در شبکه‌ای مفهومی، مرتبط و بهم‌تنیده تبیین می‌شوند و در فرایند عملی تربیت هر کدام از این عناصر، متناسب با نیازها و شرایط دانش‌آموز می‌توانند سرآغاز سیر تربیتی دانش‌آموز باشند و سایر عناصر را تقویت و تعمیق نمایند. در میان عناصر پنجگانه، عنصر تعقل جنبه محوری دارد و سایر عناصر پیرامون آن تعریف و تبیین می‌شوند» (برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۱: ۱۵-۱۶).

شکل ۱: عناصر برنامه درسی ملی

صلاحیت‌ها و یادگیری‌های مشترک، براساس عناصر پنج‌گانه الگوی هدف‌گذاری، که به وسیله کمیته محتوای آموزشی و پرورشی برنامه درسی ملی و با کمک کمیته‌های برنامه درسی ملی استان‌ها تهیه شده به تصویر کشیده شده است. این‌ها آن چیزی است که خروجی‌های آموزش و پرورش باید به آن دست یابند (پورشیخ، ۱۳۹۵).

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تأثیر استفاده از فعالیت‌های ارتباطی مطابق با برنامه درسی ملی بر ...

لاری (۲۰۱۴) در پژوهش خود تحت عنوان «تأثیر استفاده از پاورپوینت بر انگیزه و یادگیری دانش‌آموزان دبیرستانی» به بررسی تأثیر تکنولوژی در مقایسه با روش سنتی (استفاده محض از کتاب درسی) در آموزش زبان انگلیسی در بین ۵۶ دانش‌آموز دختر لارستانی پرداخت. نتایج نشان‌گر نمرات بالاتر گروه آزمایش (گروهی که با استفاده از تکنولوژی آموزش دیده بودند) در مقایسه با گروه گواه بود.

جعفریان و دیگران (۲۰۱۲) به بررسی اثر استفاده از رایانه بر میزان پیشرفت مهارت نوشتاری زبان‌آموزان پایه اول دبیرستان پرداختند (گروه آزمایش شامل ۲۰ نفر و گروه گواه نیز ۲۰ نفر). نتایج حاکی از عملکرد نوشتاری موفق‌تر گروه آزمایش که از رایانه استفاده می‌کردند نسبت به گروه گواه بود.

۲- روش انجام پژوهش

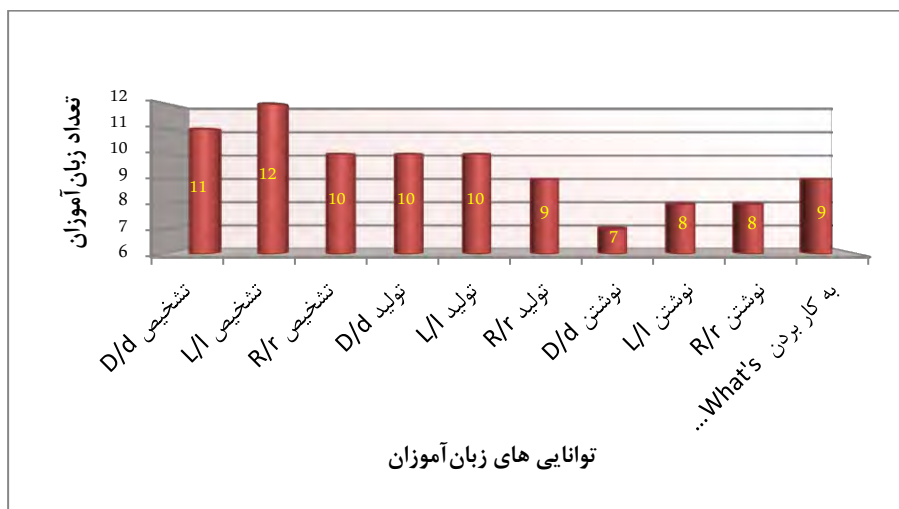
۲-۱- توصیف وضع موجود و تشخیص مسأله

نمونه شرکت‌کننده در اقدام‌پژوهی حاضر تعداد ۱۲ دانش‌آموز پسر پایه هفتم یکی از دبیرستان‌های دوره اول استان خراسان جنوبی با میانگین سنی حدود ۱۳ سال بودند. در حین تصحیح اوراق امتحانی نوبت اول که از دروس یک تا چهار کتاب درسی زبان‌آموزان تحت عنوان Prospect 1 (خدیر شربیان و دیگران، ۱۳۹۳) برگزار شد و هم‌چنین اوراق امتحانی که از درس ۵ کتاب در اوایل نوبت دوم برگزار گردید این نکته مشهود بود که میزان یادگیری زبان‌آموزان در بخش حروف الفبا مطلوب نیست. ضعف عملکرد، علاقه و انگیزه دانش‌آموزان به هنگام تدریس حروف الفبا مسأله‌ای بود که مدت‌ها دیده می‌شد. حال آن که می‌دانیم حروف الفبا بنیادی‌ترین مفهومی است که یک زبان‌آموز در مراحل اولیه یادگیری یک زبان خارجی با آن مواجه می‌شود و در صورت یادگیری ناقص آن تمام مراحل زبان‌آموزی آتی فرد دچار خلل جدی می‌شود. پس از طریق اقدام‌پژوهی در صدد شناسایی مشکل و رفع آن جهت بهبود میزان انگیزه و یادگیری حروف الفبا در درس ۶ (در مقایسه با درس ۵) برآمدیم.

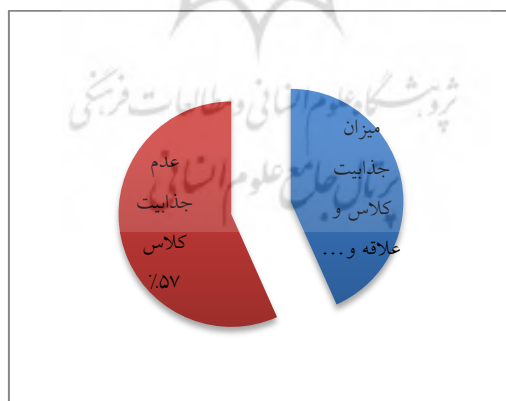
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تأثیر استفاده از فعالیت‌های ارتباطی مطابق با برنامه درسی ملی بر ...

نمودار ۱. نتایج خودارزیابی زبان‌آموزان پس از تدریس درس ۵ (میزان توانایی‌هایشان)

به طور کلی میزان توانایی دانش‌آموزان در تشخیص حروف ۹۱/۶۶ درصد، در تولید ۸۰/۵۵ درصد، در نوشتن ۶۳/۸۸ درصد و در کاربرد بخش Talk to your teacher، ۷۵ درصد بود. طبق نمودار بالا، بیشترین ضعف دانش‌آموزان در بخش نوشتن و پس از آن تولید صدای R/r و کاربرد جمله What's ... in English? بود.

نمودار ۲. نتایج خودارزیابی زبان‌آموزان پس از تدریس درس ۵ (میزان جذابیت کلاس)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تأثیر استفاده از فعالیت‌های ارتباطی مطابق با برنامه درسی ملی بر ...

را داده بودند، اقدام پژوهان اندیشیدند که شاید عدم تحقق نتایج پیش‌بینی‌شده فوق در کلاس مورد نظر ناشی از بهره نبردن از تمام ظرفیت‌های رویکرد تدریس (رویکرد ارتباطی با تکیه بر برنامه درسی ملی) باشد.

۴-۲- بیان راه حل موقت

با مطالعه مجدد مقدمه کتاب راهنمای معلم، عباراتی از قبیل «استفاده از فعالیت‌های آموزشی متنوع، ارتقای روحیه فراگیری زبان در محیط مشارکتی، توجه به جنبه‌های عاطفی و نقش آن در فرآیند آموزش زبان» خودنمایی می‌کردند. اعضای گروه اقدام پژوهی در سایت‌ها و کتاب‌های مختلف به دنبال مصداق‌هایی ملموس از این عبارات که قلب رویکرد ارتباطی را تشکیل می‌دهند و هم‌چنین برنامه درسی ملی گشتند.

۲-۵- اجرای راه حل موقت و نظارت بر آن

به طور کلی با جمع‌آوری داده‌های حاصل از شواهد ۱ و تجزیه و تحلیل آن‌ها، مطالعه پیشینه پژوهش و تبادل تجربه با همکاران، جای خالی فعالیت‌های ارتباطی و بازی‌های آموزشی در روند تدریس احساس شد. بهره‌گیری از این فعالیت‌ها و بازی‌ها باعث افزایش انگیزه، کاهش میزان اضطراب، استفاده خلاقانه از زبان در هنگام انجام فعالیت، ارتقای توانش ارتباطی، ارتقای یادگیری، انسجام و تعامل دانش‌آموزان به هنگام اجرای آن، و رقابت سالم می‌شود (قنبری و دیگران، ۱۳۹۳:۱۳). بنابراین، تصمیم بر این شد که در روند تدریس حروف الفبای درس جدید (درس ۶) از مصادیق «صلاحیت‌ها و یادگیری‌های مشترک برنامه درسی ملی» مطابق با عناصر پنجگانه و نیز فعالیت‌های «رویکرد ارتباطی» که در قالب آن سایر ویژگی‌های رویکرد ارتباطی مانند توانش ارتباطی، تعامل و انسجام نیز امکان بروز می‌بایند استفاده شود. بعضی از فعالیت‌ها منحصراً ناظر به بهبود نقطه ضعف زبان‌آموزان (یعنی مهارت نوشتن) بود، مانند تورق صفحات اولیه کتاب داستان Escape و نوشتن کلمات دارای V/v روی یک تکه کاغذ، تماشای ویدئوی شیوه نگارش حروف، در حالی که بعضی دیگر از فعالیت‌ها عاملی مثبت در جهت افزایش انگیزه و علاقه‌مندی زبان‌آموزان به کلاس درس محسوب می‌شد که به احتمال زیاد می‌توانست به طور غیرمستقیم ضعف زبان‌آموزان در بخش نوشتاری را بهبود بخشد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تأثیر استفاده از فعالیت‌های ارتباطی مطابق با برنامه درسی ملی بر ...

چگونگی تطابق با برنامه درسی ملی	چگونگی تطابق با رویکرد ارتباطی	
تعقل و علم		دانش‌آموزان (Inductive Teaching) و استخراج قواعد توسط آنها
زمینه‌سازی جهت پرورش عنصر کار و عمل (استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات)		نمایش ویدئوی شیوه نوشتن حرف F/f
زمینه‌سازی جهت پرورش عنصر کار و عمل (استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات)		نمایش پاورپوینت کلمات دارای V/v
زمینه‌سازی جهت پرورش عنصر کار و عمل (استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات)		نمایش ویدئوی شیوه نوشتن حرف V/v
<ul style="list-style-type: none"> - توجه به عناصر تعقل، اخلاق، کار و عمل - پرورش نظم و قانون‌مداری (با تخصیص فعالیت زمان‌دار) - زمینه‌سازی جهت پرورش روحیه همکاری و مهارت کار با دیگران در هنگام انجام کار گروهی 	<ul style="list-style-type: none"> - این فعالیت نوع خاصی از Task completion است. - استفاده از مواد واقعی که بومی‌زبانان انگلیسی از آن استفاده می‌کنند (اینجا کتاب داستان) - توجه به کار گروهی و ایجاد فرصت تعامل برای زبان‌آموزان 	پیدا کردن کلمات دارای V/v از کتاب داستان و نوشتن آن در یک تکه کاغذ در محدوده زمانی ۲ دقیقه توسط گروه‌ها
زمینه‌سازی جهت پرورش عنصر کار و عمل (استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات)		نمایش پاورپوینت کلمات دارای W/w
زمینه‌سازی جهت پرورش عنصر تعقل، اخلاق (افزایش اعتماد به نفس با ایجاد فرصت آمدن زبان‌آموز به جلوی کلاس و کار با رایانه) و کار و عمل (استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات)	<ul style="list-style-type: none"> - این فعالیت نوع خاصی از Task completion است. 	رنگ‌آمیزی کاربرد الکترونیکی (حرف W را قرمز و w را زرد کنند) و پیدا کردن رمز آن
زمینه‌سازی جهت پرورش عنصر کار و عمل (استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات)		نمایش ویدئوی شیوه نوشتن حرف W/w
- زمینه‌سازی جهت پرورش عناصر	- توجه به دو فرم زبانی که یک	Pardon? تشریح تفاوت کاربرد

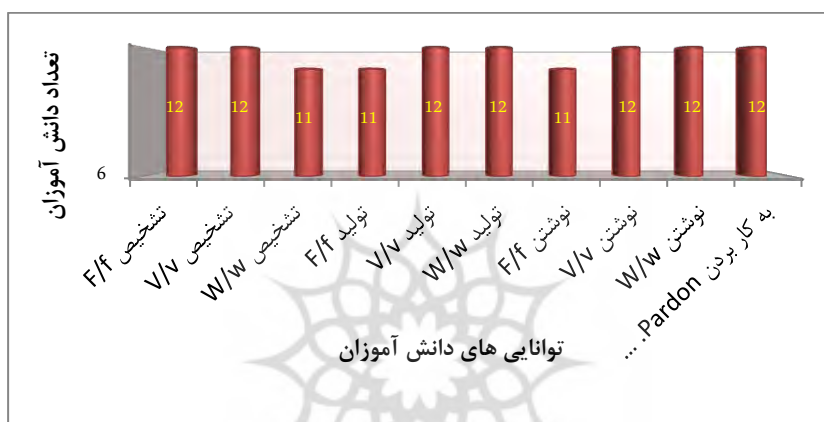

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تأثیر استفاده از فعالیت‌های ارتباطی مطابق با برنامه درسی ملی بر ...

۲-۶- گردآوری اطلاعات (شواهد ۲)

پس از انجام تدریس، همانند مرحله گردآوری اطلاعات ۱، از چک‌لیست‌های تکمیل شده توسط ناظران میانگین‌گیری شد. امتیاز حاصل ۷۳ از مجموع کل ۷۵ - که حالت ایده‌آل است - بود؛ به عبارت دیگر، میزان موفقیت تدریس ۹۷/۳۳ درصد محاسبه شد. توانایی‌های زبان‌آموزان در بخش خودارزیابی (پیوست ۶) به شرح زیر بود:

نمودار ۳. نتایج خودارزیابی زبان‌آموزان پس از تدریس درس ۶ (میزان توانایی‌هایشان)

به طور کلی توانایی زبان‌آموزان در تشخیص، تولید و نیز نوشتن حروف ۹۷/۲۲ درصد و در کاربرد بخش Talk to Your Teacher ۱۰۰ درصد بود.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تأثیر استفاده از فعالیت‌های ارتباطی مطابق با برنامه درسی ملی بر ...

۳- یافته‌های پژوهش

در جهت ارزیابی تأثیر اقدام جدید و تعیین اعتبار آن، مقایسه داده‌های حاصل از تدریس درس ۶ با داده‌های حاصل از تدریس درس ۵ نشان می‌دهد که:

الف- طبق داده‌های حاصل از تکمیل چک‌لیست ثبت مشاهدات توسط ناظران، میزان موفقیت تدریس درس ۵، ۴۳/۳۳ درصد و میزان موفقیت تدریس درس ۶، ۹۷/۳۳ درصد است. لذا طبق نظر ناظران، میزان موفقیت تدریس درس شش ۵۴ درصد افزایش یافته است.

ب- طبق داده‌های حاصل از برگه‌های خودارزیابی تکمیل شده به وسیله زبان‌آموزان، میزان موفقیت دانش‌آموزان پس از تدریس درس ۶ در تشخیص حروف ۵/۵۶ درصد، تولید حروف ۱۶/۶۷ درصد، نوشتن حروف ۳۳/۳۴ درصد و کاربرد بخش Talk to your teacher ۲۵ درصد افزایش یافته است. میزان جذابیت کلاس و علاقه دانش‌آموز برای حضور در آن نیز ۲۸ درصد بهبود یافته است.

ج- مقایسه نمرات آزمون دو درس، نشان‌دهنده افزایش معدل کلاس به میزان ۲/۱۶ نمره بود. آمار قبولی به میزان ۸/۳۳ درصد، دانش‌آموزان عالی ۲۵ درصد، دانش‌آموزان خوب ۸/۳۳ درصد و دانش‌آموزان متوسط ۱۶/۶۶ درصد افزایش یافت. این در حالی است که آمار مردودی به میزان ۸/۳۳ درصد، دانش‌آموزان ضعیف ۲۵ درصد و دانش‌آموزان مردود ۸/۳۳ درصد کاهش یافت.

جهت تعیین میزان معناداری این تفاوت‌ها به لحاظ آماری، نتایج حاصل از دو امتحان با بهره‌گیری از آزمون تی وابسته^۱ به بوته آزمایش گذارده شد. آمار حاصل به شرح جداول زیر بود:

جدول ۱. آمار توصیفی نمرات حاصل از برگزاری آزمون دروس ۵ و ۶

SEM (خطای اندازه گیری)	SD (انحراف معیار)	Mean (میانگین)	N (تعداد)
۱/۰۸	۳/۷۴	۱۴/۱۷	۱۲
۰/۸۳	۲/۸۷	۱۶/۳۳	۱۲

1. Paired Samples T-Test

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تأثیر استفاده از فعالیت‌های ارتباطی مطابق با برنامه درسی ملی بر ...

پیشنهادات

پیشنهاد می‌شود مؤلفان کتب درسی جهت آموزش هرچه مؤثرتر الفبای انگلیسی به نوآموزان زبان، از فعالیت‌های ارتباطی و بازی‌های آموزشی منطبق با عناصر پنجگانه برنامه درسی ملی (تعقل، ایمان، علم، عمل و اخلاق) نیز در تألیفات خود استفاده کنند و نمونه‌هایی پیشنهادی از فعالیت‌ها و بازی‌های آموزشی در کتب راهنمای معلم در دسترس دبیران قرار گیرد. به‌علاوه، به همکارانی که مشغول به آموزش حروف الفبا به زبان‌آموزان هستند توصیه می‌شود جهت بهبود عملکرد زبان‌آموزانشان از این مکمل‌ها بهره ببرند.

منابع

«برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران». (۱۳۹۱). بازیابی‌شده در ۱۳۹۵/۰۴/۰۷، از

<http://cfu.ac.ir/file/2/attach201404326047545426747.pdf>

پورشخ، رضا. (۱۳۹۵). «محتوای آموزشی و پرورشی برنامه درسی ملی». بازیابی‌شده در ۱۳۹۵/۰۴/۱۰، از

http://rezap502.epage.ir/fa/module.content_Page.28-05.html

خدیرشربیان، شهرام؛ خیرآبادی، رضا؛ علوی مقدم، سید بهنام؛ عنانی سراب، محمدرضا؛ فروزنده شهرکی، الهام؛ قربانی، نوراله. (۱۳۹۳). *انگلیسی دوره اول متوسطه (هفتم)*. تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران.

خدیرشربیان، شهرام؛ خیرآبادی، رضا؛ علوی مقدم، سید بهنام؛ عنانی سراب، محمدرضا؛ فروزنده شهرکی، الهام؛ قربانی، نوراله. (۱۳۹۳). *کتاب معلم (راهنمای تدریس) انگلیسی پایه هفتم*. تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران.

خمینی، روح‌الله. (۱۳۶۲). *صحیفه نور*، ج ۱۸. سخنرانی در جمع اعضای انقلاب فرهنگی. بازیابی‌شده در

<http://www.yjc.ir/fa/news/>، از: ۱۳۹۵/۰۴/۲۰

سیف، علی اکبر. (۱۳۸۷). *روانشناسی پرورشی نوین (روانشناسی یادگیری و آموزش)*، ویرایش ششم.

تهران: نشر دوران

Baleghizadeh, S. & Farhesh, S. (2014). *The impact of pair work on EFL learners' motivation*. *MEXTESOL Journal*, 38(3), 1-11. Retrieved July 01, 2016 from <http://mextesol.net/journal/public/files/9074c432271fbb20c779fe2536cc8649.pdf>

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تأثیر استفاده از فعالیت‌های ارتباطی مطابق با برنامه درسی ملی بر ...

پیوست‌ها:

پیوست ۱

درس ۵ (My Appearance), قسمت Sounds and Letters		انتظارات	اهداف و مقاصد
۱. تشخیص (عرصه‌های تفکر و علم)، گفتن و نوشتن حروف <i>R/r</i> و <i>L/l</i> , <i>D/d</i> (عرصه‌های تفکر، علم و عمل)		۲. آشنایی با کاربرد فرمول مکالمه‌ای <i>What's in English?</i> (عرصه علم) و توانایی استفاده از آن در مکالمات (عرصه‌های علم و عمل)	
تخته وایت‌برد، فلش کارت، سی‌دی صوتی، رایانه، کتاب دانش آموز، کتاب کار و مجوزهای خروج از کلاس		وسایل	مورد نیاز
رویکرد ارتباطی (CLT)		رویکرد	
نقش معلم	نقش دانش‌آموزان	زمان	
زمینه‌سازی جهت ایجاد ارتباط صمیمی و پرورش عرصه ایمان معلم با دانش‌آموزان احوالپرسی می‌کند، از یکی می‌خواهد تا قرآن را تلاوت کند و بعد حضور و غیاب می‌کند.	ایجاد ارتباط و افزایش ایمان • احوالپرسی با معلم • تلاوت قرآن	۱:۳۰"	
زمینه‌سازی برای پرورش عرصه‌های تفکر و علم از طریق مرور مطالب قبلی معلم با پرسیدن چند سوال از تمرین‌های ۱ و ۲، مطالب جلسه قبل را مرور می‌کند. در مواردی نیز معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد تا از هم سوال بپرسند که این کار باعث پیشرفت زبانی و توانش گفتگویی آنان می‌شود.	اندیشه‌ورزی، علم‌اندوزی • پاسخ به سوالات معلم یا همکلاسی‌ها	۳'	
معلم به دانش‌آموزان می‌گوید که قرار است حروف <i>R/r</i> و <i>L/l</i> , <i>D/d</i> را یاد گیرند. سپس او سی‌دی صوتی را دو بار پخش می‌کند و از دانش‌آموزان می‌خواهد تا با دقت به آن گوش دهند. بعد با پرسیدن چند سوال میزان یادگیری دانش‌آموزان را می‌سنجد.	• گوش دادن به سی‌دی صوتی • پاسخ به سوالات معلم	۲':۳۰"	
زمینه‌سازی جهت پرورش عرصه‌های تفکر و علم معلم فلش‌کارتی شامل هر دو صورت <i>D/d</i> را به دانش‌آموزان نشان می‌دهد. حروف کوچک و بزرگ را به آنها معرفی می‌کند و سعی می‌کند کاربرد هر یک را از زبان دانش‌آموزان بیرون بکشد. بعد از دانش‌آموزان می‌خواهد تا در صفحه ۲۸ و ۲۹ کتابشان حرف <i>D/d</i> را پیدا کرده و آن را تشخیص دهند (تکمیل مرحله‌ی تشخیص).	اندیشه‌ورزی و علم‌اندوزی <i>D/d</i> حرف تشخیص <i>D/d</i> حرف تکرار • تکرار کلمات و زدن مثال‌های جدید • زدن مثال • تکمیل کتاب کار	۵':۳۰"	
در مرحله بعد معلم با نشان دادن فلش‌کارتی شامل <i>D/d</i> از دانش‌آموزان می‌خواهد تا صدای این حرف را پس از او ابتدا به صورت کلاسی، سپس گروهی و بعد انفرادی تکرار کنند. سپس معلم چند کلمه حاوی <i>D/d</i> مثال می‌زند. آنها را تلفظ می‌کند و از دانش‌آموزان می‌خواهد تا ابتدا به صورت کلاسی، سپس گروهی و بعد انفرادی آن کلمات را تکرار کنند. سپس نوبت به دانش‌آموزان می‌رسد تا کلمات دیگری حاوی <i>D/d</i> را مثال بزنند؛ چه این کلمات اسم یا فامیلشان باشد، چه کلمات انگلیسی‌ای باشند که بر دیوارهای کلاس آویخته‌اند (تکمیل مرحله‌ی گفتن). سپس معلم به دانش‌آموزان می‌گوید که در تعدادی از کلمات این صدا (<i>/l/</i>) یا حروف <i>ph</i> نیز نشان داده می‌شود. بعد او با کمک دانش‌آموزان تعداد دیگری از کلمات را که حاوی <i>ph</i> هستند، مثال می‌زند.			
سپس معلم هر دو صورت حرف <i>D/d</i> را روی تخته می‌نویسد (تکمیل مرحله‌ی نوشتن) و دانش‌آموزان در کتاب‌های کارشان نوشتن این حرف را تمرین می‌کنند (مرحله‌ی تمرین نوشتن). معلم در میان دانش‌آموزان قدم می‌زند و عملکرد آنان را چک می‌کند.			
زمینه‌سازی جهت پرورش عرصه‌های تفکر و علم معلم فلش‌کارتی شامل هر دو صورت <i>L/l</i> را به دانش‌آموزان نشان می‌دهد. حروف کوچک و بزرگ را به آنها معرفی می‌کند و سعی می‌کند کاربرد هر یک را از زبان دانش‌آموزان بیرون بکشد. بعد از	اندیشه‌ورزی و علم‌اندوزی • تشخیص حرف <i>D/d</i>	۶'	

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تأثیر استفاده از فعالیت‌های ارتباطی مطابق با برنامه درسی ملی بر ...

پیوست ۲

ردیف	ملاک‌های ارزیابی فرایند یاددهی-یادگیری	زیاد (۳)	متوسط (۲)	کم (۱)
میزان به‌کارگیری جنبه‌های مختلف رویکرد ارتباطی (CLT) در روند تدریس				
۱	استفاده از ابزار کمک‌آموزشی متنوع متناسب با موقعیت (فلش‌کارت، کتاب داستان، نمایش ویدئو و ...)			
۲	استفاده از مواد آموزشی واقعی (Authentic material) در جریان تدریس (روزنامه، کتاب داستان و ...)			
۳	استفاده از کار دو نفره و یا گروهی (Pair and group work)			
۴	استفاده از بازی آموزشی، معما (Game, Puzzle) و ...			
۵	ایجاد بازخورد مناسب به زبان‌آموزان (تشویق رفتارها و پاسخ‌های مناسب زبان‌آموزان و ...)			
۶	میزان تعادل بین فعالیت دبیر و زبان‌آموزان (عدم معلم‌محوری)			
۷	توجه به جنبه‌های عاطفی			
۸	توجه کافی به توانش زبانی (Linguistics competence)			
۹	توجه کافی به توانش گفتمانی (Discourse competence)			
۱۰	توجه کافی به توانش اجتماعی-زبانی (Sociolinguistics competence)			
۱۱	توجه کافی به توانش راهبردی (Strategic competence)			
میزان تطابق تدریس با سند برنامه ملی				
۱۲	توجه مناسب به عنصر تعقل			
۱۳	توجه مناسب به عنصر ایمان			
۱۴	توجه مناسب به عنصر اخلاق			
۱۵	توجه مناسب به عنصر علم			
۱۶	توجه مناسب به عنصر عمل			
۱۷	استفاده از فناوری اطلاعات (رایانه، بورد هوشمند و ...)			
۱۸	اجرای خود ارزشیابی توسط زبان‌آموزان			
۱۹	میزان توجه به تفاوت‌های فردی توسط دبیر			
۲۰	توسعه و تعمیم افقی (برقراری ارتباط بین آموخته‌های داخل کلاس و استفاده از آن در خارج از کلاس، ایجاد ارتباط بین آموخته‌های داخل کلاس و سایر دروس و ...)			
۲۱	فرصت‌سازی جهت انجام کارهای عملی توسط زبان‌آموزان			
واکنش‌های زبان‌آموزان				
۲۲	شادابی و نشاط کلاس			
۲۳	میزان انگیزه و علاقه‌مندی زبان‌آموزان به روند تدریس			
۲۴	میزان مشارکت زبان‌آموزان			
۲۵	صحت پاسخ‌گویی زبان‌آموزان به سوالات مطرح شده			
مجموع امتیاز:				

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تأثیر استفاده از فعالیت‌های ارتباطی مطابق با برنامه درسی ملی بر ...

پیوست ۴

محل مهر	شماره ردیف دفتر نمره:	دبیرستان:	سال تحصیلی:	پایه: هفتم
	نام امتحان: زبان انگلیسی، درس ۵	تاریخ امتحان:	مدت امتحان: ۱۰ دقیقه	ساعت شروع: ۹:۱۵ صبح
	نمره با عدد:	نمره با حروف:	تعداد صفحه: ۱	تعداد سوال: ۹

۲	Listening and Reading با دقت به فایل صوتی گوش دهید و حرفی را که می‌شنوید علامت (✓) بزنید. (در این مرحله حرف r و سپس D از سی‌دی پخش می‌شود).		
۲	1. u ☐	r ☐	I ☐
	2. D ☐	G ☐	B ☐
	نکته تست شده: دانستن نام هر حرف		
۲	با دقت به فایل صوتی گوش دهید و حرف اول مربوط به کلمه‌ای را که می‌شنوید علامت (✓) بزنید. (در این مرحله ابتدا کلمه Doctor و سپس Library از سی‌دی پخش می‌شود).		
۲	3. a ☐	t ☐	d ☐
	4. L ☐	M ☐	S ☐
	نکته تست شده: دانستن صدای حروف (Sound Recognition)		
۳	Reading and Writing شما می‌خواهید از طریق رایانه وارد سایت مدرسه خود شوید. شناسه شما دارای حروف بزرگ و کوچک است. اما شما به اشتباه تمام حروف شناسه را به صورت کوچک تایپ کرده‌اید.		
۳	ابتدا حروفی که در این درس خوانده‌اید را با کشیدن خط زیر آن‌ها مشخص کنید و		
	سپس با نوشتن شکل بزرگ این حروف ، وارد سایت شوید (سایر حروف را بدون تغییر در جاهای خالی وارد کنید).		
			

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تأثیر استفاده از فعالیت‌های ارتباطی مطابق با برنامه درسی ملی بر ...

درس ۶ (My House) بخش Sounds and Letters			
اهداف و انتظارات	۱. تشخیص (عرصه‌های تفکر و علم)، گفتن و نوشتن حروف W/w و V/v, F/f (عرصه‌های تفکر، علم و عمل)		
	۲. آشنایی با کاربرد فرمول مکالمه‌ای <i>Pardon? Can you say that again?</i> (عرصه علم) و توانایی استفاده از آن در مکالمات (عرصه‌های علم و عمل)		
	۳. گسترش ۴ بُعد توانش ارتباطی دانش‌آموزان که عبارتند از توانش زبانی (عرصه‌های تفکر و علم)، گفتمانی (عرصه‌های تفکر و علم)، زبانی اجتماعی (عرصه‌های اخلاق، علم و عمل) و راهبردی (عرصه‌های علم و عمل)		
نیاز	وسایل مورد نیاز	تخته وایت‌برد، فلش کارت، کتاب داستان (مواد واقعی)، سی‌دی صوتی، کاربرگ‌ها، پاورپوینت، پویانمایی، رایانه، دیتاپروژکتور، کتاب دانش‌آموز، کتاب کار و مجوزهای خروج از کلاس	
رویکرد	(CLT) رویکرد ارتباطی		
فرایند یاددهی و یادگیری	نقش معلم	نقش دانش‌آموزان	زمان
	معلم با دانش‌آموزان احوالپرسی می‌کند، از یکی می‌خواهد تا قرآن را تلاوت کند و بعد حضور و غیاب می‌کند.	ایجاد ارتباط و افزایش ایمان	۱:۳۰"
	معلم از طریق بازی «حدس بزن» مطالب جلسه‌ی قبل را مرور و زمینه را برای تدریس مطالب جدید فراهم می‌کند. در این بازی معلم تعدادی فلش کارت دارد که دانش‌آموزان آنها را نمی‌بینند. معلم برای تصویر مخفی توضیحی ارائه می‌دهد و دانش‌آموزان باید کلمه (یا کلمات) را حدس بزنند. معلم پس از حدس‌های دانش‌آموزان تصویر را به کلاس نشان می‌دهد و در حالی که کلمه مورد نظر را روی تخته می‌نویسد، تصویرش را روی تخته می‌چسباند. با این کار او توانش گفتمانی و زبانی دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد.	ایجاد موقعیت مبهم در جهت زمینه‌سازی برای پرورش عرصه‌های تفکر و علم از طریق مرور مطالب قبلی، زمینه‌سازی جهت ایجاد انگیزه از طریق ارائه بازی آموزشی	۳'
	شروعی مناسب از طریق اتصال پیش‌دانسته‌ها به مطالب جدید	آمادگی ذهنی	۲':۳۰"
حال بر روی تخته سه فلش کارت و سه کلمه هدف وجود دارند. سپس معلم زیر اولین حرف هر کلمه خط می‌کشد و به دانش‌آموزان می‌گوید که قرار است امروز آن حروف را یاد بگیرند. او با این کار از طریق ایجاد ارتباط مطالب قبلی با مطالب جدید برای شروع درس جدید به آرامی زمینه‌چینی کند.	گوش دادن به سی‌دی صوتی		
سپس معلم دوبار سی‌دی صوتی را پخش می‌کند و از دانش‌آموزان می‌خواهد تا با دقت به آن گوش کنند. در این مرحله بیشترین تمرکز روی شنیدن است. بعد از پویانمایی مکالمه را پخش می‌کند. در این مرحله تأکید بر معنی‌سازی و استخراج مفهوم از مکالمه متمرکز می‌شود.	تماشای پویانمایی		
سپس معلم با پرسیدن چند سوال میزان فهم دانش‌آموزان را می‌سنجد.	پاسخ به سوالات معلم		

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تأثیر استفاده از فعالیت‌های ارتباطی مطابق با برنامه درسی ملی بر ...

درس ۶ (My House)، بخش Sounds and Letters		
<ul style="list-style-type: none"> تکرار حرف V/v تکرار کلمات و زدن مثال‌های جدید تماشای ویدئو تکمیل چند خط اول صفحه‌ی ۴۸ یافتن کلمات حاوی V/v و نوشتن آنها در یک برگه 	<p>حاوی V/v دارد. او این کلمات را می‌خواند و از دانش‌آموزان می‌خواهد پس از او آن‌ها را تکرار کنند. بعد دانش‌آموزان چند کلمه دیگر مثال می‌زنند (تکمیل مرحله‌ی گفتن). ابتدا معلم ویدئویی پخش می‌کند که شیوه‌ی صحیح نگارش این حرف را نشان می‌دهد. سپس هر دو صورت حرف V/v را روی تخته می‌نویسد (تکمیل مرحله‌ی نوشتن). سپس از دانش‌آموزان می‌خواهد تا در صفحه‌ی ۴۸ کتاب کارشان نوشتن این حرف را تمرین کنند (مرحله‌ی تمرین نوشتن).</p> <p>معلم سه کتاب داستان انگلیسی با عنوان «Escape» را بین گروه‌ها توزیع می‌کند و از گروه‌ها می‌خواهد تا در سه صفحه‌ی اول کتاب، کلماتی را بیابند که حاوی V/v هستند و در برگه‌ای آن کلمات را بنویسند. زمان اختصاص یافته به این فعالیت ۲ دقیقه است. پس از اتمام ۲ دقیقه، معلم برگه‌ها را جمع می‌کند. گروهی که بیشترین تعداد کلمات صحیح را نوشته باشد، برنده است (معلم با این کار سعی می‌کند تا مهارت مدیریت زمان که از ویژگی‌های افراد منظم است را در دانش‌آموزان ارتقاء دهد؛ ادغام مراحل تشخیص و نوشتن با کمک یک بازی گروهی و همچنین مواد واقعی).</p>	
<p>و</p> <p>اندیشه‌ورزی علم‌اندوزی</p> <ul style="list-style-type: none"> تشخیص حرف W/w <p>اندیشه‌ورزی، علم‌اندوزی و عمل</p> <ul style="list-style-type: none"> تکرار حرف W/w تکرار کلمات و زدن مثال‌های جدید رنگ‌آمیزی خانه‌های کاربرگ الکترونیکی تماشای ویدئو تکمیل چند خط اول صفحه‌ی ۴۹ 	<p>زمینه‌سازی جهت پرورش عرصه‌های تفکر و علم</p> <p>معلم فلش‌کارتی شامل هر دو صورت W/w را به دانش‌آموزان نشان می‌دهد. حروف کوچک و بزرگ را به آنها معرفی می‌کند. پس از آن دانش‌آموزان باید در صفحات ۳۲ و ۳۳ کتاب‌هایشان حرف W/w را پیدا کرده و تشخیص دهند (تکمیل مرحله‌ی تشخیص).</p> <p>زمینه‌سازی جهت پرورش عرصه‌های تفکر، علم و عمل؛ ایجاد فرصت‌های متنوع و جذاب یادگیری</p> <p>سپس دانش‌آموزان صدای این حرف را پس از معلم ابتدا به صورت کلاسی، سپس گروهی و بعد انفرادی تکرار می‌کنند. معلم به اسلایدی اشاره می‌کند که مملو از کلماتی حاوی W/w است. او آن کلمات را می‌خواند و انتظار می‌رود دانش‌آموزان آن کلمات را پس از او تکرار کنند. سپس از دانش‌آموزان می‌خواهد مثال‌های دیگری بزنند (تکمیل مرحله‌ی تلفظ).</p> <p>معلم از یک نفر داوطلب می‌خواهد تا جلوی کلاس بیاید و در کاربرگ الکترونیکی Wهای بزرگ را قرمز و Wهای کوچک را زرد کند (ضمیمه الف). سپس معلم از زبان بچه‌ها حرف نوظهور که همان w است را بیرون می‌کشد (تغییر کانون توجه از معلم به دانش‌آموزان و احترام گذاردن به آن‌ها از طریق فراهم آوردن فرصت‌هایی برای آن‌ها برای حضور در جلوی کلاس و کار با رایانه در حین مرحله‌ی تمرین تشخیص حروف کوچک و بزرگ).</p> <p>سپس، ابتدا دانش‌آموزان ویدئویی را تماشا می‌کنند که جهت صحیح حرکت قلم در نوشتن حرف W/w را نشان می‌دهد و بعد به حرکت دست معلم حین نوشتن این حرف نگاه می‌کنند. مرحله بعد، تمرین نوشتن در صفحه‌ی ۴۹ کتاب کار است.</p>	
<p>علم‌اندوزی و عمل</p> <ul style="list-style-type: none"> گفتن کلماتی شامل 	<p>جمع‌بندی و توضیحات تکمیلی، زمینه‌سازی جهت پرورش عرصه‌های علم و عمل</p> <p>معلم با هدف جمع‌بندی و همچنین افزودن نکته‌ای جدید از دانش‌آموزان می‌خواهد تا</p>	

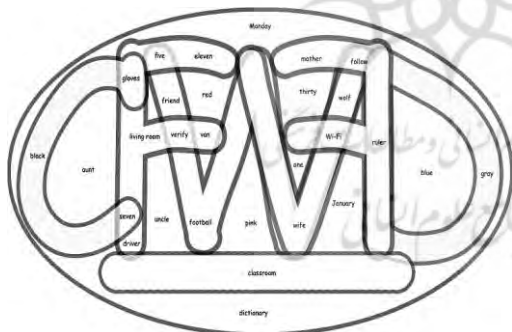

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

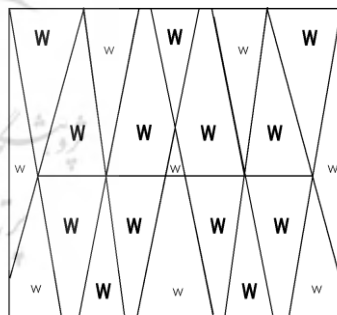
تأثیر استفاده از فعالیت‌های ارتباطی مطابق با برنامه درسی ملی بر ...

درس ۶ (My House), بخش Sounds and Letters		
		موقعیت‌های آتی تدریس چطور روش تدریسش را با توجه به نیازها و علائق دانش‌آموزان تغییر دهد.
۳۰"	تفکر و عمل، دست‌ورزی، تعامل در انجام فعالیت‌های گروهی	<p>زمینه‌سازی جهت پرورش عرصه‌های تفکر و عمل، خلاقیت، تعامل و هم‌اندیشی از طریق انجام فعالیت‌های گروهی، توجه به تفاوت‌های فردی و زمینه‌سازی جهت پرورش قدرت انتخاب دانش‌آموزان از طریق ارائه تکالیف انتخابی متنوع، توسعه و تعمیم افقی از طریق تلفیق تکلیف دوم با درس فرهنگ و هنر (توسعه و تعمیم افقی)</p> <p>برای جلسه‌ی آینده از دانش‌آموزان خواسته می‌شود تا بقیه‌ی تمرین را در کتاب‌های کارشان کامل کنند.</p> <p>علاوه بر این معلم از گروه‌ها می‌خواهد تا براساس علائقشان یکی از گزینه‌های زیر را به عنوان تکلیف خانه انتخاب کنند (معلم هوش‌های چندگانه و تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان را در نظر می‌گیرد):</p> <p>اینکه با کلماتی که اعضای گروه می‌شناسند، عبارات زبان‌گیری حاوی حروف W/w یا W/W بسازند یا با مواد در دسترس مانند پوست یا تکه‌های میوه، پشم رنگ‌شده، اسفنج نازک و غیره فلش‌کارت‌هایی را برای آویختن به دیوار کلاس تهیه کنند (ایجاد فرصتی جهت یادگیری از محیط برای جلسات آینده); درست مانند کارهایی که دانش‌آموزان در درس فرهنگ و هنر انجام می‌دهند.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> تکمیل بقیه‌ی تمرین‌ها انتخاب یکی از گزینه‌های موجود به عنوان تکلیف 	تعیین تکلیف

ضمیمه ب

ضمیمه الف

Color the w's yellow

Color the W's red

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تأثیر استفاده از فعالیت‌های ارتباطی مطابق با برنامه درسی ملی بر ...

پیوست ۷

محل مهر	شماره ردیف دفتر نمره:	دبیرستان:	سال تحصیلی:	پایه: هفتم
	نام امتحان: زبان انگلیسی، درس ۶	تاریخ امتحان:	مدت امتحان: ۱۰ دقیقه	ساعت شروع: ۹:۱۵ صبح
	نمره با عدد:	نمره با حروف:	تعداد صفحه: ۱	تعداد سوال: ۹

۲	Listening and Reading با دقت به فایل صوتی گوش دهید و حرفی را که می‌شنوید علامت (✓) بزنید. (در این مرحله حرف v و سپس W از سی‌دی پخش می‌شود).	
۲	1. f ☐	v ☐
۲	2. v ☐	W ☐
۲	نکته تست شده: دانستن نام هر حرف با دقت اول مربوط به کلمه‌ای را که می‌شنوید علامت (✓) بزنید. (در این مرحله ابتدا کلمه fat و سپس What از سی‌دی پخش می‌شود).	
۲	3. w ☐	f ☐
۲	4. F ☐	v ☐
۲	4. F ☐	W ☐
نکته تست شده: دانستن صدای حروف (Sound Recognition)		
۳	Reading and Writing شما می‌خواهید از طریق رایانه وارد سایت مدرسه خود شوید. شناسه شما دارای حروف بزرگ و کوچک است. اما شما به اشتباه تمام حروف شناسه را به صورت کوچک تایپ کرده‌اید. نکته تست شده: تشخیص حروف (Identifying)	
۳	5. ابتدا حرفی که در این درس خوانده‌اید را با کشیدن خط زیر آن‌ها مشخص کنید و	
۳	6. نکته تست شده: دانستن نحوه نگارش حروف بزرگ (Writing)	
سپس با نوشتن شکل بزرگ این حروف ، وارد سایت شوید (سایر حروف را بدون تغییر در جاهای خالی وارد کنید).		

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی